

RÖDFALK PÅ GOTLAND

Text & foto Bo Fagerström

DEN 7 JULI 2009 blev en spännande dag! Mina 85-åriga föräldrar hade kommit på besök, och efter jobbet på Hemse Vårdcentral tog jag med dem ned till Hoburgen. Föräldrarna är synnerligen naturintresserade och alerta, även om de inte är riktigt lika passionerade skådare som jag själv. När det började bli kväll och vi sedan vände tillbaka mot Hemse, valde jag att inte köra den vanliga, snabbaste vägen, utan tog i stället vägen över Eke mot Alva. ”Man kanske kan hitta något kul efter vägen”, tänkte jag.

Just när vi närmade oss Överöstris i Alva fick jag syn på en halvstor fågel i toppen på en enbuske. Troligen en tornfalk, tänkte jag, och bromsade in. Den kunde ju vara kul att visa för föräldrarna. Tornfalk är ju inte så vanlig på Gotland. Fram med handjagaren, lite slött. Men, är den den inte blå på täckarna? Jag ser inget mustaschstreck! Upp med tuben. Efter några sekunder ropade jag till föräldrarna: Nu jävlar blir det drag! Dom

fattade antagligen ingenting – då, ännu. Några dagar senare gick det nog upp för dem vad som hade hänt – när folk började strömma till från fastlandet, och GT skrev om fågeln.

Nu blev det bråttom! En solklar hane rödfalk, en 2K-fågel enligt min omedelbara bedömning, och klockan var nästan 9 på kvällen. Knappt en timme till solnedgången. Snabbt ut med ett BMS-larm, så att åtminstone några lokala skådare kanske skulle kunna ha en chans att hinna fram innan solen gick ner. Sedan började jag plåta allt vad jag kunde med mobilen genom tuben, och kunde i alla fall konstatera att bilderna dög bra som dokumentation och bevis (*se bild*). Efter några minuter flög falken ner och landade på en stenmur. Där satt den och tittade halvslött på en stenskvätta som satt intill. Kanske tänkte den att ”den där går ju inte att kaka”, de äter ju bara insekter och liknande.

Plötsligt började en lärkfalk att virvla

runt i luften ovanför rödfalken, och för ett ögonblick drog den till sig min uppmärksamhet. När jag sedan tittade tillbaka för att kolla upp rödfalken var den borta! Den måste ha hoppat ner bakom stenmuren, tänkte jag, och väntade. Letade, spanade och väntade. Men den var och förblev försvunnen!

I detta läge dyker de första tillresta skådarna upp (läs Karin Åström m.fl.). Det kändes nästan pinsamt, att försöka förklara att falken verkade ha försvunnit för några minuter sedan. Tur att jag hade bilderna i mobilen att visa upp. Karin och gänget letade till efter solens nedgång, men utan resultat. Det såg mörkt ut. De flesta, inklusive jag själv, trodde nog att rödfalken var borta.

När jag följande morgon klockan 5, väcktes av ett SMS från Tord Lantz, blev jag jätteglad. Han skrev att rödfalken var tillbaka på samma plats som kvällen innan. Det hade känts väldigt snopet om inga andra skådare skulle ha fått se den, men nu blev det genast mycket roligare. På med kläderna och ut till Överöstris igen. Och nu välldede de lokala skådarna in i en strid ström. Vid lunchtid tog falken höjd och försvann mot SV – för alltid trodde nog de flesta.

Men överraskningarnas tid var inte över än! Tre dagar senare, den 11 juli, återupptäcktes

rödfalken av Stellan Hedgren vid Näs, flera mil från den förra lokalen. Där blev den kvar i ytterligare två dygn, tillräckligt länge för att dussintals fastlandsskådare skulle hinna över och hänga in Gotlands första rödfalk. Detta var det 14:e fyndet av rödfalk i Sverige.

Knappt ett år senare dök en upp igen på Gotland, vid Muskmyr. Denna gång var det en adult hane. Kanske var det samma fågel?

Rödfalken häckar från Marocko och Spanien i väster till västra Mongoliet i öster. Mellan 25 000 och 50 000 par häckar i Europa, med den största populationen i Spanien. Närmast oss finns den i Ryssland, Ukraina, Makedonien och Kroatien (kanske i Kosovo). I större delen av utbredningsområdet har arten minskat avsevärt under de senaste 50 åren. I Österrike fanns exempelvis 280 par 1960, men 1984 var arten utdöd där (M. Ullman, *Vår Fågelvärld* 7/2007). I Spanien och Grekland tycks populationerna nu ha stabiliserats.

Bo Fagerström
Dalgatan 10
82442 Hudiksvall
bofagerstrom@hotmail.com

